

Рене Декарт

Короткі відомості

Народився	31 березня 1596р.у Ла-Е- ан-Турен
Помер	11лютого 1650р. У Стокгольмі
Місце проживання	Париж
Громадянство	Франція
Галузь наукових інтересів	Математика, фізика, філософія
Відомий у зв'язку з	картезіанська система координат , раціоналізм.

Біографія

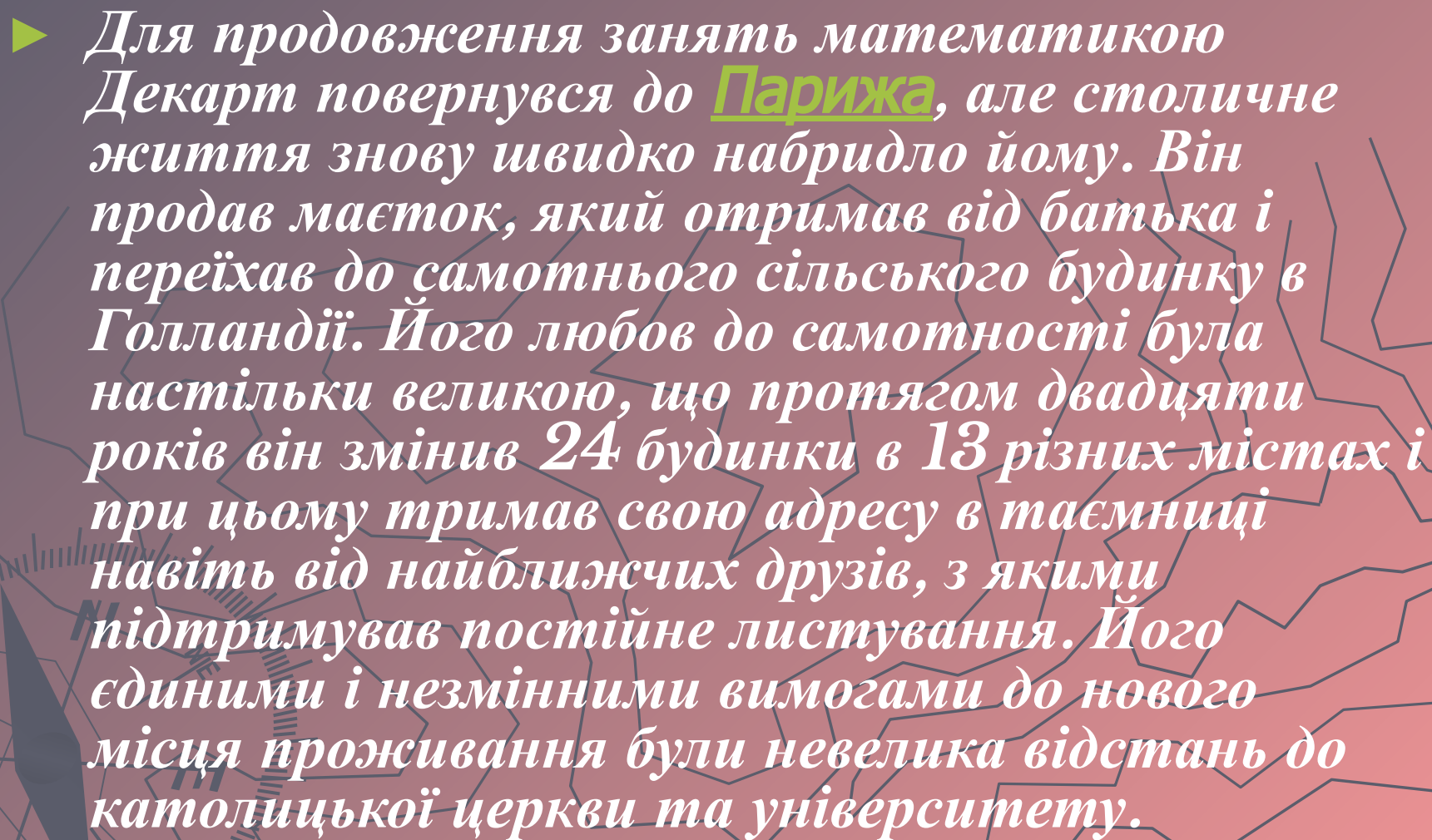

- *Рене Декарт (латинізоване Картезій; Cartesius) народився у Франції 31 березня 1596 року. Він успадкував від батька невеликий спадок, який дозволив йому присвятити своє життя науці та подорожуванням. З 1604 по 1612 роки навчався в єзуїтському коледжі, де отримав добру гуманітарну та математичну освіту. Також він проявляв великі здібності до філософії*

- Після закінчення освіти Декарт проводив у Парижі Після закінчення освіти Декарт проводив у Парижі безтурботне життя, повне насолоди. Але врешті решт такий спосіб життя став тягарем для нього і він усамітвився для того, щоб присвятити себе математичним дослідженням. Коли йому виповнився 21 рік, він кілька років служив добровольцем в арміях Голландії Після закінчення освіти Декарт проводив у Парижі безтурботне життя, повне насолоди. Але врешті решт такий спосіб життя став тягарем для нього і він усамітвився для того, щоб присвятити себе математичним дослідженням. Коли йому виповнився 21 рік, він кілька років служив добровольцем в арміях Голландії, Баварії Після закінчення освіти Декарт проводив у Парижі безтурботне життя, повне насолоди. Але врешті решт такий спосіб життя став тягарем для нього і він усамітвився для того, щоб присвятити себе математичним дослідженням. Коли йому виповнився 21 рік, він кілька років служив добровольцем в арміях Голландії, Баварії та Угорщини Після закінчення освіти Декарт проводив у Парижі безтурботне життя, повне насолоди. Але врешті

- ▶ *Декарт надавав великого значення практичному використанню наукових знань. Так, його цікавило, яким чином можна зберегти волосся від посивіння. Він проводив також деякі дослід з кріслом-гойдалкою.*
- ▶ *Одного разу під час служби в армії Декарту наснився сон, що мав велике значення для всього його життя. Весь день 10 листопада він провів на самоті у своїй кімнаті, міркуючи над науковими та математичними проблемами. Це було в старовинному баварському будинку, де кімната зігрівалася великою дерев'яною піччю, що, мабуть, сприяло творчому процесу. Непомітно для себе Декарт задрімав, і йому наснилося - як він у майбутньому розповідав,- що перед ним з'явився «дух правди» і почав докоряти йому за лінощі. Цей дух повністю оволодів свідомістю Декарта і переконав його в тому, що йому в житті необхідно довести придатність математичних принципів для пізнання природи та їхню велику користь, оскільки вони надають науковим знанням строгість та певність.*

-
- Для продовження занять математикою Декарт повернувся до Парижа, але столичне життя знову швидко набридло йому. Він продав маєток, який отримав від батька і переїхав до самотнього сільського будинку в Голландії. Його любов до самотності була настільки великою, що протягом двадцяти років він змінив 24 будинки в 13 різних містах і при цьому тримав свою адресу в таємниці навіть від найближчих друзів, з якими підтримував постійне листування. Його єдиними і незмінними вимогами до нового місця проживання були невелика відстань до католицької церкви та університету.

- І, зрештою, на нього звернула свою увагу шведська королева Христина. Вона запросила Декарта давати їй уроки філософії. І хоч як він любив волю і самотній спосіб життя, він не міг не проявити поваги до королівського прохання. Королева прислала за ним військового корабля, і наприкінці 1649 року він ступив на землю [Швеції](#). І, зрештою, на нього звернула свою увагу шведська королева Христина. Вона запросила Декарта давати їй уроки філософії. І хоч як він любив волю і самотній спосіб життя, він не міг не проявити поваги до королівського прохання. Королева прислала за ним військового корабля, і наприкінці 1649 року він ступив на землю Швеції. Проте [королева Христина](#), зрештою, на нього звернула свою увагу шведська королева Христина. Вона запросила Декарта давати їй уроки філософії. І хоч як він любив волю і самотній спосіб життя, він не міг не проявити поваги до королівського прохання. Королева прислала за ним

Королева Швеції Христина

► Цікавим ПОСТСКРИПТУМОМ Цікавим постскриптумом до смерті цієї великої людини, який віддав багато сили вивченню взаємодії тіла і душі, може послугувати історія його власного тіла після смерті. Через 16 років після його смерті його друзі вирішили, що тіло має знаходитися у Франції. Але труна, яка з цього приводу була надіслана в Швецію, виявилась занадто короткою. А тому шведська влада, не довго думаючи, вирішила відділити голову Декарта від тіла і поховати її окремо — доти, доки не будуть отримані розпорядження з Парижа.

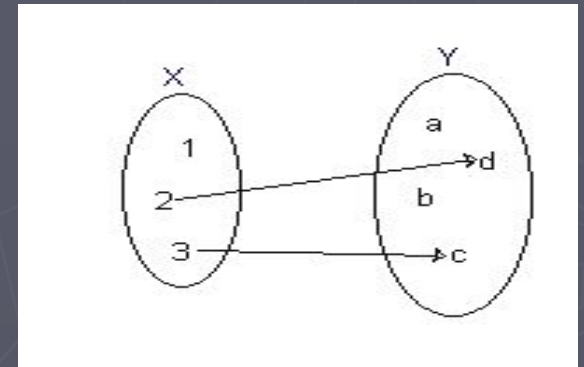
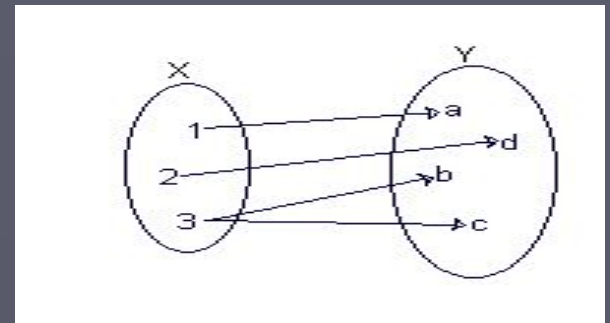

- ▶ *Поки залишки філософа готували до відправки у Францію, французький посол вирішив, що непогано було б мати яку-небудь пам'ятку про великого співвітчизника. А тому він відрізає вказівний палець на правій руці Декарта. Тим часом тіло без голови і пальця, було з великими церемоніями переховано в Парижі. Через декілька років один армійський офіцер викопав череп Декарта, як сувенір, який потім протягом 150 років від одного колекціонера до іншого, поки, нарешті, не був похований у Парижі.*
- ▶ *Усі власні папери та рукописні роботи Декарта були зібрані і після його смерті морем відправлені до Парижа. Проте корабель потонув, не доставшись до причалу. Папери протягом трьох днів знаходилися під водою. Сімнадцять років знадобилося для того, щоб в майбутньому відреставрувати їх і зробити придатними для друку.*

Вчення Рене Декарта

- Декарт прославив своє ім'я великою кількістю трактатів з математики та філософії. Основні з них: «Геометрія» (1637), «Міркування про метод...» (1637), «Начала філософії» (1644). Крім того він заклав основи аналітичної геометрії, дав поняття змінної величини і функції, ввів багато алгебраїчних визначень, висловив закон збереження руху, дав поняття імпульсу сили. Автор теорії, яка пояснює утворення небесних тіл вихоровим рухом частинок матерії (вихрі Декарта). Ввів поняття рефлексу (дуга Декарта).

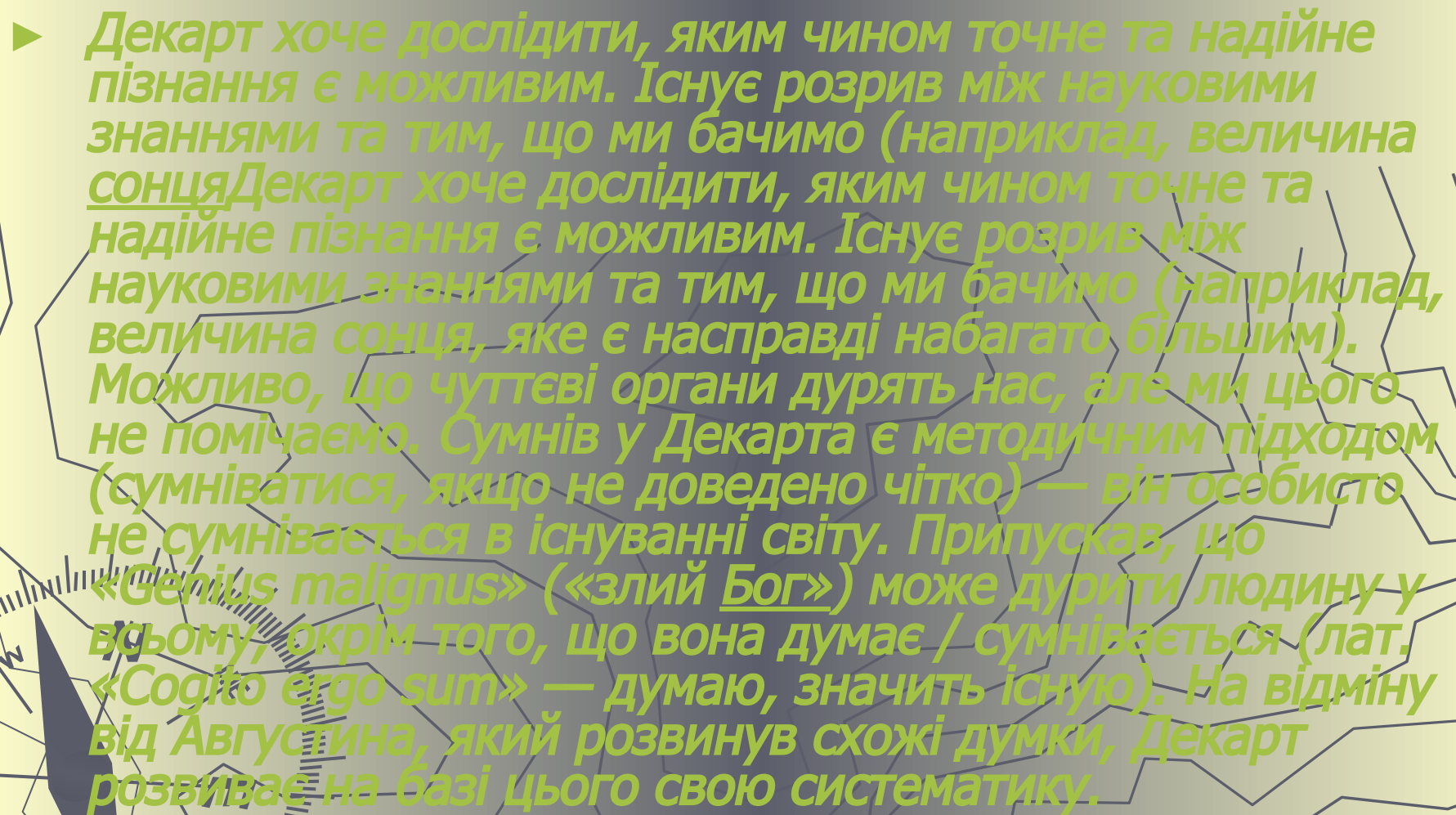

$$f(x) = \begin{cases} d, & \text{if } x = 1 \\ d, & \text{if } x = 2 \\ c, & \text{if } x = 3. \end{cases}$$

Теорія пізнання

- Основоположник **раціоналізму** Основоположник раціоналізму, згідно якого наші знання складаються в основному або виключно із **апріоричного** Основоположник раціоналізму, згідно якого наші знання складаються в основному або виключно із апріоричного знання, ідей, які у нас вже знаходяться. Висунув **розум** Основоположник раціоналізму, згідно якого наші знання складаються в основному або виключно із апріоричного знання, ідей, які у нас вже знаходяться. Висунув розум на перше місце, а роль **досвіду** Основоположник раціоналізму, згідно якого наші знання складаються в основному або виключно із апріоричного знання, ідей, які у нас вже знаходяться. Висунув розум на перше місце, а роль досвіду звів до простої перевірки даних інтелекту. Вважав, що розум в стані пізнати світ, проте, потребує правильного застосування (**методу**). Він поставив за мету наново обґрунтувати знання з огляду на нові досягнення в природних науках тієї епохи, які він порівнює із частинами дерева: коріння — метафізика, фізика — стовбур, механіка, медицина та мораль — різні гілки. Останні науки потрібні людині для опанування нею природи. Сподівався припинити суперечки духовної еліти, яку він робив відповідальним за війни того часу.

- ▶ Його метод базується на інтуїції та дедукції:
- ▶ Вважати істиною тільки те, що не викликає жодного сумніву.
- ▶ Розкладати кожен складну проблему або завдання на простіші.
- ▶ Методично переходити від відомого і дослідженого до невідомого й недослідженого (від простого евідентного знання до складнішого).
- ▶ Не робити ніяких пропусків у логічних ланках дослідження

-
- ▶ Декарт хоче дослідити, яким чином точно та надійне пізнання є можливим. Існує розрив між науковими знаннями та тим, що ми бачимо (наприклад, величина сонця). Декарт хоче дослідити, яким чином точно та надійне пізнання є можливим. Існує розрив між науковими знаннями та тим, що ми бачимо (наприклад, величина сонця, яке є насправді набагато більшим). Можливо, що чуттєві органи дурять нас, але ми цього не помічаємо. Сумнів у Декарта є методичним підходом (сумніватися, якщо не доведено чітко) — він особисто не сумнівається в існуванні світу. Припустив, що «*Genius malignus*» («злий Бог») може дурити людину у всьому, окрім того, що вона думає / сумнівається (лат. «*Cogito ergo sum*» — думаю, значить існую). На відміну від Августина, який розвинув схожі думки, Декарт розвиває на базі цього свою систематику.

- ▶ Після того, як доказане існування «я», потрібно показати його суть. Для нього дух, душа, розум та розсудок є однаковими речами — «мислячої (свідомої) істоти» (лат. «*res cogitans*»), яка сумнівається, розуміє, підтверджує, заперечує, бажає, фантазує тощо. Зміст свідомості складають думки: ідеї, афекти (вольові акти) та висновки. Тільки ідеї можуть бути правильними або неправильними, оскільки тільки у ідей можна знайти відповідність або невідповідність до зовнішніх речей. В по-дальшій класифікації він розділяє вроджені, запозичені та розвипі самою людиною ідеї. Вроджені ідеї є в будь-який час готовими поняттями. Вони також визначають результати пізнання.

Етика

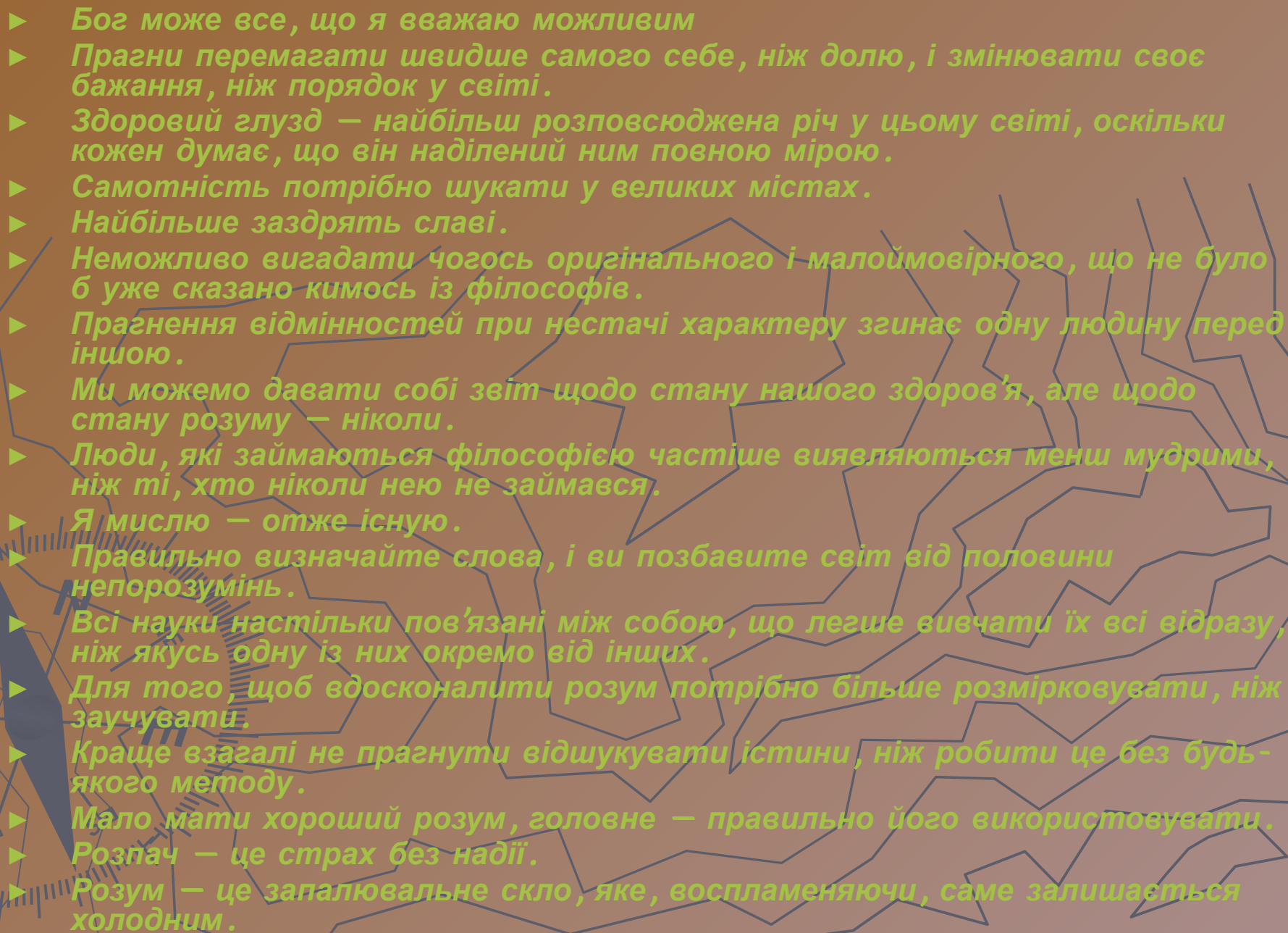
- ▶ Перед тим, як знати, як себе треба правильно поводити (не можна ж всьому сумніватися), потрібно знати маскими провізоричної моралі, яка допомагає досягненню ойдеймонії (щастя):
- ▶ Дотримуватися всіх законів та звичаїв країни походження. Жити по середніх поняттях людей свого оточення. Не заходить ні в які обов'язки.
- ▶ Завжди бути впевненим в окремих ситуаціях, в разі непевності — вибирати за найвищою ймовірністю, уникаючи таким чином гризінь совісті.
- ▶ Підстроюватися під світ аніж навпаки (вплив стоїцизму). Єдине, що в нашому розпорядженні — це розум. Воля прагне тільки того, що їй надає розум, отже не може прагнути нічого недосяжного.
- ▶ Спрямовувати життя на розвиток розуму та пізнання

Твори

- ▶ *Геометрія» (1637)*
- ▶ *«Міркування про метод...» (1637)*
- ▶ *Уривки з «Міркування про метод» на проекті "Візія"*
- ▶ *«Начала філософії» (1644)*

Цитати Рене Декарта

-
- ▶ Бог може все, що я вважаю можливим
 - ▶ Прагни перемагати швидше самого себе, ніж долю, і змінювати своє бажання, ніж порядок у світі.
 - ▶ Здоровий глузд — найбільш розповсюджена річ у цьому світі, оскільки кожен думає, що він наділений ним повною мірою.
 - ▶ Самотність потрібно шукати у великих містах.
 - ▶ Найбільше заздять славі.
 - ▶ Неможливо вигадати чогось оригінального і малоймовірного, що не було б уже сказано кимось із філософів.
 - ▶ Прагнення відмінностей при нестачі характеру згинає одну людину перед іншою.
 - ▶ Ми можемо давати собі звіт щодо стану нашого здоров'я, але щодо стану розуму — ніколи.
 - ▶ Люди, які займаються філософією частіше виявляються менш мудрими, ніж ті, хто ніколи нею не займався.
 - ▶ Я мислю — отже існую.
 - ▶ Правильно визначайте слова, і ви позбавите світ від половини непорозумінь.
 - ▶ Всі науки настільки пов'язані між собою, що легше вивчати їх всі відразу, ніж якусь одну із них окремо від інших.
 - ▶ Для того, щоб вдосконалити розум потрібно більше розмірковувати, ніж заучувати.
 - ▶ Краще взагалі не прагнути відшукувати істини, ніж робити це без будь-якого методу.
 - ▶ Мало мати хороший розум, головне — правильно його використовувати.
 - ▶ Розпач — це страх без надії.
 - ▶ Розум — це запалювальне скло, яке, воспламеняючи, саме залишається холодним.

Дякую за увагу!)

